

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 3. avgusta 2020. godine
Ref. br.:RK 1591/20

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI41/20

Podnosilac

Shaqir Krasniqi

**Ocena ustavnosti presude [C. br. 865/09] Osnovnog suda u Đakovici
od 16. maja 2016. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Shaqir Krasniqi (u daljem tekstu: podnosilac zahteva) sa prebivalištem u Đakovici.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu [C. br. 865/09] Osnovnog suda u Đakovici od 16. maja 2016. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude Osnovnog suda, kojom su navodno povređena osnovna prava i slobode podnosioca zahteva zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 25. februara 2020. godine, podnosilac je putem pošte dostavio zahtev Sudu.
6. Dana 28. februara 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Bekim Sejdiu (predsedavajući), Selvete Gërzhaliu-Krasniqi i Gresa Caka-Nimani.
7. Dana 17. marta 2020. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je obavestio Osnovni sud o registraciji zahteva i poslao mu kopiju zahteva.
8. Dana 27. maja 2020. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Iz dokumenta sadržanih u zahtevu, proizilazi da je podnosilac zahteva u svojstvu kupca zaključio Ugovor o kupoprodaji stana u društvenom svojini sa "Gorenje Elektromotori a.d." u svojstvu prodavca dana 14.11.1991. godine, koji je legalizovan kod Opštinskog suda u Đakovici 31.12.1991.godine. Prema tom ugovoru, kupac je trebalo da isplati stan za 38.5 godina a strane su se, između ostalog, saglasile da ako kupac ne uplati tri (3) uzastopne mesečne rate, prodavac zadržava pravo na jednostrani raskid ugovora. Podnosilac zahteva - kupac je do 1999 godine redovno uplaćivao mesečne rate ali od 1999.godine do 04.01.2016.odine, do dana utvrđivanja činjeničnog stanja pred sudom nije uplatio nijednu ratu.

10. Neodređenog datuma, "Gorenje Elektromotori a.d." je u svojstvu prodavca podneo tužbeni zahtev Osnovnom sudu i tražio da raskine ugovor o prodaji stana sa podnosiocem zahteva sa obrazloženjem da je on propustio da izmiri dogovorenu obavezu kao što je utvrđeno ugovorom.
11. Dana 16. maja 2016. godine, Osnovni sud je presudom [C. br. 865/09], na osnovu člana 17. i 124. Zakona o obligacionim odnosima SFRJ od 30. marta 1978. godine, odlučio da "Gorenje Elektromotori a.d." ima pravo na jednostrani raskid ugovora iz razloga što podnosilac zahteva nije ispoštovao procedure plaćanja kako je predviđeno ugovorom koji je između njih zaključen.
12. U obrazloženju svoje presude, Osnovni sud je objasnio:

"Prema uverenju ovog suda, navodi stranke koja tuži su osnovani jer je u potpunosti utvrđeno da su tužilac i tuženi sklopili ugovor o kupoprodaji stana koji je u društvenom vlasništvu, prema kojem su se između ostalog u tački III ugovora dogovorili o kupoprodajnoj ceni stana i o roku do kojeg je treba isplatiti na ime kupoprodaje stana. U konkretnom slučaju, kupoprodajna cena stana je trebalo da se isplati u ratama u roku od 38.5 godina, a tuženi je od sklapanja ugovora do 1999. godine isplaćivao rate redovno, a od 1999. godine je prekinuo uplatu rata na ime kupovine stana. S toga u konkretnom slučaju tužilac u skladu sa članom VIII ugovora Leg.br. 4981/91 od 31.12.1991. godine, ima pravo da ukoliko kupac, a ovde tuženi, ne isplati tri (3) mesečne rate zaredom iz tačke III ugovora, prodavac je rezervisao pravo, da jednostrano raskine ugovor, zato je i sud doneo odluku kao pod tačkom I ove presude".

Navodi podnosioca zahteva

13. Podnosilac zahteva navodi da je presuda [C. br. 865/09] Osnovnog suda od 16. maja 2016. godine doneta uz povredu njegovih osnovnih prava i sloboda utvrđenih članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 46. [Zaštita imovine] Ustava i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.
14. Podnosilac zahteva dalje navodi da je "stekao imovinsko pravo na osnovu održaja".
15. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da proglasi nevažećom osporenu presudu Osnovnog suda.

Prihvatljivost zahteva

16. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, predviđeni Zakonom i dalje precizirani Poslovníkom.
17. Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. Ustava, koji propisuju:

"(1) Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

(7) Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

18. Sud se takođe poziva i na uslove prihvatljivosti koji su propisani Zakonom. S tim u vezi, Sud se prvo poziva na član 47. [Individualni zahtevi], koji predviđa:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

19. Sud se takođe poziva i na pravilo 39 (1) (b) Poslovnika, koje precizira:

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(b) ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke”.

20. Sud podseća da pravilo o iscrpljenju pravnih sredstva iz člana 113.7 Ustava člana 47 zakona i pravilo 39 (1) (b) Poslovnika obvezuje one koji žele da svoj predmet predstave pred Ustavnim sudom moraju prvo iskoriste delotvorna pravna sredstva koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke.
21. Na taj način se redovnim sudovima daje mogućnost da isprave svoje greške kroz redovan sudski postupak, pre nego što predmet dođe pred Ustavnim sudom. Ovo se pravilo temelji na pretpostavci koja je izražena u članu 32 Ustava i članu 13. EKLJP a, da su u domaćem zakonodavstvu pred redovnim sudovima na raspolaganju delotvorna pravna sredstva u odnosu na navodnu povredu, bez obzira na to jesu li odredbe EKLJP preuzete u nacionalno pravo ili nisu (vidi, inter alia *Aksoy v. Turske* paragraf 51 presudu ESLJP od 18. decembra 1996).
22. Načelo je da mehanizam zaštite uspostavljen Ustvanim sudom bude supsidijaran u odnosu na redovni sistem sudstva kojima se štite ljudska prava (vidi, inter alia, *Handyside protiv Velike Britanije* paragraf 48 presude ESLJP od 7. decembra 1976).
23. Na osnovu člana 113.7 Ustava, podnosilac zahteva bi trebao imati redovni put do pravnih sredstava koja su dostupna i dovoljna da osiguraju mogućnost da isprave navodne povrede. Postojanje pravnih sredstava u pitanju mora biti dovoljno sigurno ne samo u teoriji, nego i u praksi, a ako to nije tako, tada će tim pravnim sredstvima nedostajati potrebna dostupnost i delotvornost (vidi,

inter alia, *Vernillo protiv Francuske* paragraf 27 presuda ESLJP od 20. februara 1991, i *Dalia protiv Francuske*, paragraf 38 presuda ESLJP od 19. Februara 1998).

24. Na Sudu je da ispita da li su pravna sredstva bila iscrpljena, i da li je pravno sredstvo bilo delotvorno, na raspolaganju u teoriji i praksi u relevantno vreme, to jest, da je bilo dostupno, da je moglo ispraviti povrede u odnosu na prigovore podnosioca zahteva, i da je omogućavalo razumne izgleda za uspeh (vidi, inter alia, *Civet protiv. Francuske* paragrafe 42.-44. presude ESLJP od 28 septembra 1999).
25. Međutim, kada je pravno sredstvo predviđeno zakonom, na podnosiocu zahteva je da dokaže da je pravno sredstvo na koje predviđeno zakonom bilo zasta iscrpljeno ili je iz nekog razloga bilo nedostupno i nedelotvorno u konkretnim okolnostima predmeta, ili su postojale posebne okolnosti zbog kojih su on ili ona bili oslobođeni uslova iscrpljenja pravnih sredstava.
26. U konkretnom slučaju Sud primećuje da je protiv osporene presude C.br.865/09 Osnovnog suda u Đakovici, od 16. maja 2016.godine, postoji mogućnost ulaganja žalbe kao redovanog pravnog leka protiv osporene presude, koju je Osnovni sud i naveo u pravnoj pouci "*protiv ove presude je dozvoljena žalba u roku od 15 (petnajest) dana nakon dana prijema iste, Apelacionom sudu u Prištini, a preko ovog suda*", a što podnosilac zahteva u konkretnom slučaju nije uradio.
27. Na osnovu gore navedenog, Sud zaključuje da se zahtev podnosioca zahteva treba proglasiti neprihvatljivim, zato što podnosilac zahteva nije iscrpeo redovna pravna sredstva u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20 i 47 Zakona i u skladu sa pravilom 39 (1) (b) Poslovnika o Radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20 i 47. Zakona i pravilom 39 (1) (b) Poslovnika, dana 27. maja 2020. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatifi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi